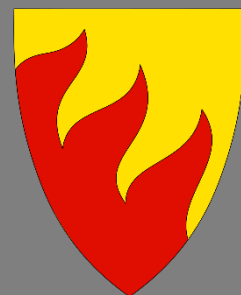

Sør-Varanger kommune

Kommunedelplan byplan Kirkenes

Forslag til planprogram

PlanID: 2030-2018001

Endringsdato: 16.05.19

Behandlingsprosess:

Behandling	Dato	Saksnummer
1. gangs behandling av planprogram	14.05.2019	033/19
Oppstartsvarsel/Høring av forslag til planprogram		
Fastsettelse planprogram		

Forsidebilder:

Øverst: Kirkenes 1912.
Foto av Helga Tokle
Varangermuseenes samling

Nederst: Forslag til hvordan torget i Kirkenes kan se ut i fremtiden.
Illustrasjon laget av studenter på gruppe 5 fra NMBU, 2016. Aurora Rønning
Johansen, Kjersti Njaa, Anna Norman Røine, Hege Vorkinn Sletten, Maria
Hougaard Storaker

Innhold

1. Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn og formål.....	4
1.2 Planens avgrensning	4
1.3 Krav om planprogram og konsekvensutredning.....	5
2. Planprosess	5
2.1 Prosessen så langt	5
2.2 Organisering	6
2.2.1 Prosjektledelse:	6
2.2.2 Ekstern ressursgruppe:.....	7
2.2.3 Administrativ arbeidsgruppe:	7
2.3 Overordnende føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes	8
2.4 Medvirkning	9
2.5 Fremdriftsplan	9
3. Rammer og premisser	10
3.1 Nasjonale føringer.....	10
3.1.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2015)	10
3.1.2 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014).....	10
3.1.3 NB-registeret	11
3.2 Kommunale planer og føringer	12
3.2.1 Kommuneplanens arealdel 2018 – 2030	12
3.2.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2026	12
3.2.3 Gjeldende reguleringsplaner i Kirkenes	13
3.2.4 Reguleringsplaner under arbeid.....	13
3.2.5 Andre kommunale planer under arbeid.....	14
4. Problemstillinger og utredninger	15
4.1 Hovedproblemstillinger.....	15
4.1.1 Konsentrert sentrum	15
4.1.2 Forbindelser og byrom.....	15
4.1.3 Kirkenes skal åpnes opp mot sjøen	16
4.2 Konsekvensutredning	17
4.3 Planutforming.....	20

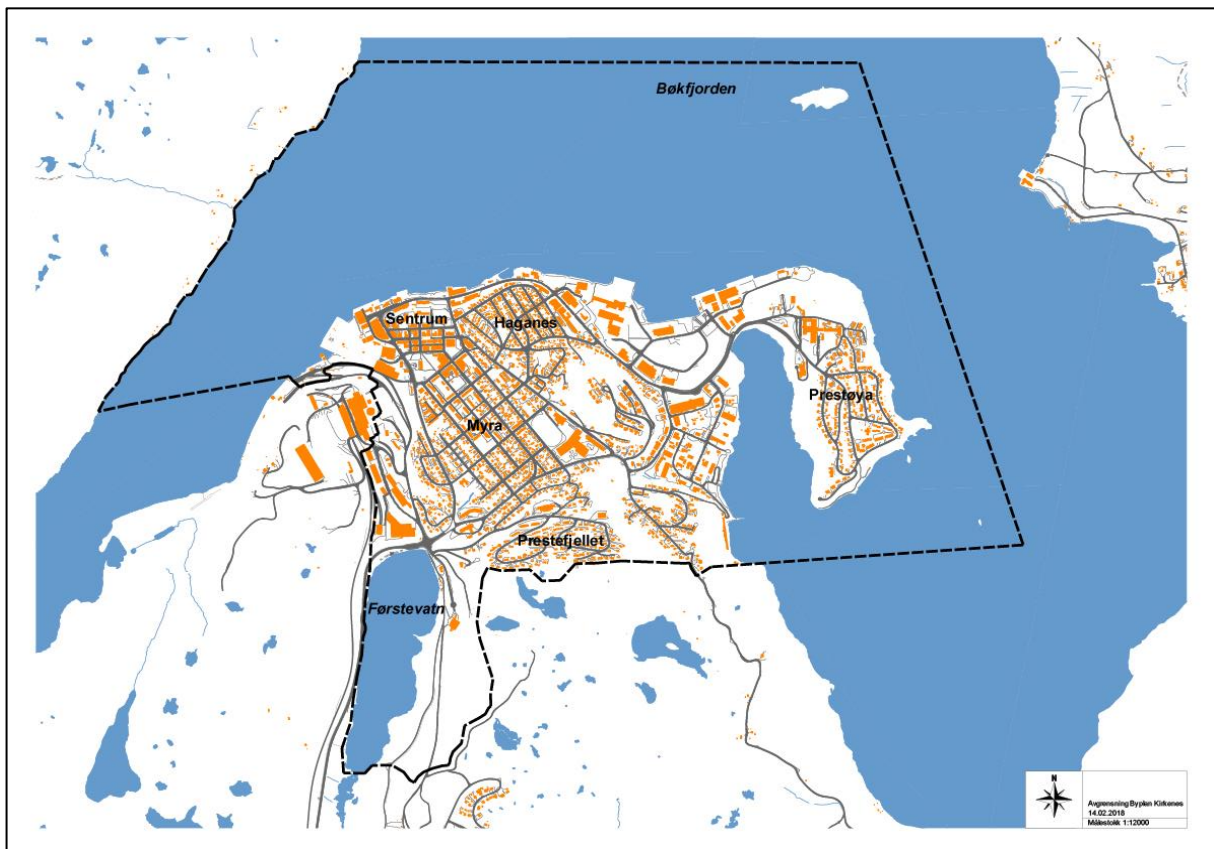
1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kirkenes er kommunesenter i Sør-Varanger kommune, og har omtrent 3500 av kommunens 10000 innbyggere. I planstrategien for 2016 – 2019 er det vedtatt at det skal lages en kommunedelplan for Kirkenes.

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for en helhetlig byutvikling i Kirkenes, i tråd med nasjonale mål og retningslinjer og kommunale overordnede føringer.

1.2 Planens avgrensning

Bilde: Varselkart for byplan Kirkenes.

Planens avgrensning tar med seg tettbebyggelsen i Kirkenes, Førstevann med Førstevannslia, og sjøarealer rundt byen. Førstevann og sjøarealene rundt byen er tatt med innenfor avgrensningen, fordi det er aktuelt å se på hva slags bruk man skal tillate i disse områdene.

I sør er grensen lagt inntil planavgrensningen til «områderegulering for Skytterhusfjellet». I havne- og industriarealet vest for sentrum, er områdeavgrensningen satt slik at

«reguleringsplan for Kirkenes regionhavn» og «Detaljregulering for atkomst til KILA fra Kirkenes sentrum» kommer innenfor avgrensningen.

1.3 Krav om planprogram og konsekvensutredning

For kommunedelplaner skal det sammen med varsel om oppstart legges ved et planprogram som gir grunnlaget for det videre planarbeidet jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet. I tillegg skal rammer og premisser for planarbeidet klargjøres, herunder fastsette hvilke forhold som skal utredes og/eller beskrives nærmere i planforslag med konsekvensutredning. Planprogrammet skal løfte frem viktige problemstillinger, slik at disse gjøres kjent og kan avklares så tidlig som mulig. Planprogrammet skal videre redegjøre for opplegget for medvirkning i planarbeidet, og sørge for at planarbeidet blir målrettet og forutsigbart.

Det følger av plan- og bygningsloven § 4-2 at alle kommunedelplaner med retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging, skal konsekvensutredes. Konsekvensutredningen skal gi en særskilt vurdering og beskrivelse av planens virkninger for miljø og samfunn.

2. Planprosess

2.1 Prosessen så langt

Kommunestyret vedtok 15.06.16 planstrategi for 2016-2019. I henhold til denne skal det lages en byplan for Kirkenes, som kommunedelplan.

For å opplyse befolkningen og skape engasjement, ble det laget et utstillingsrom/plankontor i gågata under Kirkenesdagene i 2016. Der kunne folk komme innom og se på fremtidsvisjoner for Kirkenes, som var laget av planleggings- og landskapsarkitekturstudenter ved NMBU. I tillegg var det en gjestebok der folk kunne skrive hva de ønsker seg i Kirkenes, og hva de mener om byen. Det var også utplassert et kart over sentrum, der folk kunne sette røde eller grønne knappåler for å indikere hvilke områder de liker/ikke liker i sentrum.

Siden byplan Kirkenes vil være en omfattende plan, er det blitt utformet en egen prosessplan for arbeidet, vedtatt i utvalg for plan og samferdsel 11.10.16. Prosessplanen gir utfyllende informasjon om organiseringen av arbeidet og rollebeskrivelser. Mer informasjon om organisering av planarbeidet er gitt i kapittel 2.2.

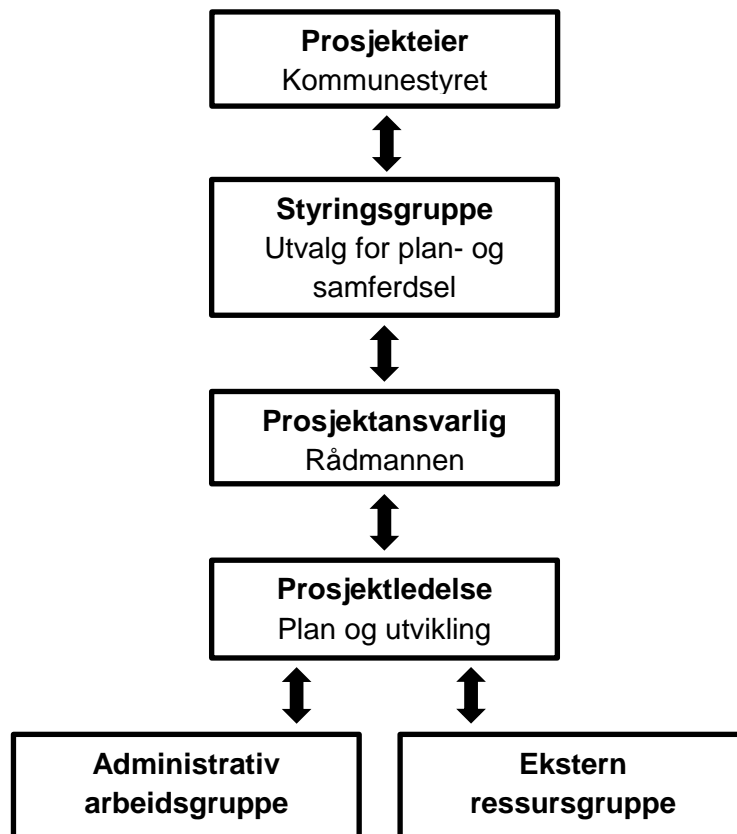
I november 2016 avholdt kommunen et verksted om byutvikling i Kirkenes i samarbeid med Riksantikvaren, Vegdirektoratet og Statens vegvesen. Der ble næringsliv, politikere og regionale myndigheter mfl. invitert til å være med.

Ut fra innspillene som kom inn under Kirkenesdagene og verkstedet, vedtok kommunestyret 07.06.17 overordnede føringer for den videre utviklingen av Kirkenes. Imidlertid trengte man

noen presiseringer for enkelte forhold, og disse endringene ble vedtatt i utvalg for plan og samferdsel 26.09.17. Mer informasjon om de overordnede føringene er gitt i kapittel 2.3.

2.2 Organisering

Matrisen under viser hvordan organiseringen er bygget opp. I prosessplanen var Statens vegvesen tatt med som ekstern ressursgruppe. I etterkant har dette blitt endret, slik at statens vegvesen er med som en del av den administrative arbeidsgruppa.

2.2.1 Prosjektledelse:

Forskjellige ressurspersoner fra plan- og utviklingsavdelingen vil ha oppfølgingsansvar og skal ha en faglig utførende rolle med å utarbeide planen. En arealplanlegger vil fungere som prosjektkoordinator og ha ansvaret for medvirkningsprosesser. Prosjektkoordinator skal holde prosjektansvarlig informert.

Oversikt prosjektledelse:

Prosjektkoordinator

Samfunnsplanlegger

Arealplanleggere

Folkehelsekoordinator

2.2.2 Ekstern ressursgruppe:

Sentrumsforeningen
Kirkenes næringshage
Visit Kirkenes
Sør-Varanger utvikling
Ungdomsrådet
Velforeningsgrupper
Rådet for likestilling for funksjonshemmede
Barentshallene
Boreal
Trygg trafikk
Historielaget
Eldrerådet
Nødetater
Finnmark fylkeskommune
Skoler/barnehage
Pikene på broen
Havnevesenet

2.2.3 Administrativ arbeidsgruppe:

Prosjektledelse jf. 2.2.1
Teknisk etat
Statens vegvesen
Miljøvernrådgiver

2.3 Overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes

Kommunestyret vedtok i 2017 overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes. Føringerne sier noe om hvordan man ønsker Kirkenes sentrum skal utvikle seg i fremtiden. Byplanen skal i så stor grad det er mulig og hensiktsmessig, legge til rette for at utviklingen skal følge de overordnede føringerne.

1. Kirkenes skal ha et konsentrert sentrum, der sentrum defineres innenfor området S1, til og med Hinkefjæra, i kommuneplanens arealdel.

- Sør-Varanger kommune skal føre en aktiv politikk for å legge virksomheter, boliger og tjenester til sentrum.
- Den særskilte etterkrigsarkitekturen og særpreget skal tas vare på ved fremtidig utbygging.

2. Kirkenes skal åpnes opp mot sjøen.

- Flytting av hurtigruta til sentrum legges i bero inntil behov for økt kaikapasitet eller konkrete henvendelser aktualiserer saken.
- Det åpnes for bygging av leiligheter i strandsonen, men det skal gjøres på en slik måte at allmennhetens tilgang til havet blir minst mulig forringet. Allmennhetens tilgang til havet har første prioritet.
- Det skal bygges ny molo og kaianlegg for mindre fartøy i sentrum.
- Det skal etableres en strandpromenade i sentrum.
- Det skal etableres en sammenhengende gang- og sykkelforbindelse mellom sentrum og Hurtigruta/Prestøya.

3. Kirkenes skal ha attraktive og aktivitetsskapende byrom.

- Skape forbindelser mellom de ulike byrommene.
- Attraktive møteplasser for folk i alle aldre.
- Byrom som oppfordrer til aktivitet.
- Samlet grøntareal/parkareal skal søkes opprettholdt.
- Det skal legges til rette for gående og myke trafikanter, samt redusert bilbruk i sentrum.

4. Næringsområder.

- På sikt kan industriområdet på Prestøya videreutvikles for annen type næringsvirksomhet.
- Det bør sikres at de havnenære områdene brukes til næringsvirksomhet som er avhengig av nærhet til kai.

2.4 Medvirkning

Byplanen skal være hele kommunen sin plan. For å oppnå dette er det viktig med en åpen planprosess, og en bred medvirkning underveis i arbeidet.

Det skal legges til rette for informasjon og bred medvirkning fra innbyggerne. Det skal være medvirkning rettet mot barn/unge, voksne og eldre. Dette fordrer ulike metoder, og metoder som er aktuelle å bruke er for eksempel åpent møte, barnetråkk, åpent plankontor og sosiale medier. De kommunale rådene skal orienteres underveis i planprosessen.

De eksterne ressursgruppene vil inviteres til aktiv medvirkning gjennom egne møter.

2.5 Fremdriftsplan

Fremdriften frem til i dag	
Prosessplan vedtatt i utvalg for plan og samferdsel	11. oktober 2016
Verksted gjennomført	17-18. november 2016
Overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes, vedtatt i kommunestyret	07. juni 2017
Presiseringer av de overordnede føringene for sentrumsutvikling i Kirkenes, vedtatt i utvalg for plan og samferdsel	26. september 2017
Fremdriften videre	
1.gangs behandling av forslag til planprogram i utvalg for plan og samferdsel	Mai 2019
Høring av forslag til planprogram og varsel	Mai/juni 2019
2. gangs behandling av innspill og fastsettelse av planprogrammet i kommunestyret	August 2019
Utarbeidelse av forslag til plan	Høst 2019 – Vinter 2019/2020
Høring/offentlig ettersyn (min. 6 uker)	Vinter 2020
Behandle forslag til plan i kommunestyret, og kunngjøring	Vår 2020

3. Rammer og premisser

3.1 Nasjonale føringer

3.1.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2015)

Etter hvert Stortingsvalg, lager regjeringen nasjonale forventninger til kommunenes planarbeid. De nasjonale forventningenes oppgave er å samle regjeringens mål og forventninger til planleggingen for de neste fire årene. Dette som et ledd av regjeringens arbeid for bærekraftig utvikling, og skal gjøre planleggingen mer forutsigbar og målrettet. I de nasjonale forventningene sier følgende om planlegging for attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder:

- *«Kommunene sikrer høy arealutnyttelse rundt kollektivknutepunkt, tilrettelegger for økt bruk av sykkel og gange i dagliglivet, og sikrer sammenhengende gang- og sykkelforbindelser av høy kvalitet. Potensialet for fortetting og transformasjon utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk.*
- *Kommunene har en aktiv og helhetlig sentrumspolitikk for å skape et godt og levende bymiljø. Kommunene tilrettelegger for etablering av boliger, arbeidsplasser, handel, service og sosiale møteplasser i sentrum. Et forpliktende samarbeid mellom kommunen og privat næringsliv bør vektlegges. Arkitektur, kulturminner, landskapsverdier, vann og grønne elementer tas aktivt i bruk som ressurser i sentrumsutviklingen.*
- *Kommunene sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning.*
- *Kommunene tar vare på naturverdiene og legger til rette for fysisk aktivitet og trivsel for hele befolkningen ved å sikre sammenhengende grønne strukturer, åpne vannveier og nær tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv.*
- *Kommunene legger prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse.»*

3.1.2 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging har til hensikt å skape godt samspill mellom kommune, utbyggere og stat, for effektive planprosessen som sikrer god steds- og byutvikling. Under er de mest sentrale retningslinjene i forbindelse med byplan Kirkenes, gjengitt.

«4.3 I by- og tettstedsområder og rundt kollektivknutepunkter bør det legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon. I områder med stort utbyggingspress bør det legges til rette for arealutnyttelse utover det som er typisk. Samtidig bør hensynet til gode uteområder, lysforhold og miljøkvalitet tillegges vekt, i tråd med statlige normer og retningslinjer.

Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med mulighet for utbygging med mindre arealkonflikter.

4.7 I planleggingen skal det tas hensyn til overordnet grønnstruktur, forsvarlig overvannshåndtering, viktig naturmangfold, god matjord, kulturhistoriske verdier og estetiske kvaliteter. Kulturminner og kulturmiljøer bør tas aktivt i bruk som ressurser i by- og tettstedsutviklingen.

4.8 Planleggingen skal ta høyde for universell utforming og tilgjengelighet for alle, og ta hensyn til den delen av befolkningen som har lav mobilitet.»

3.1.3 NB-registeret

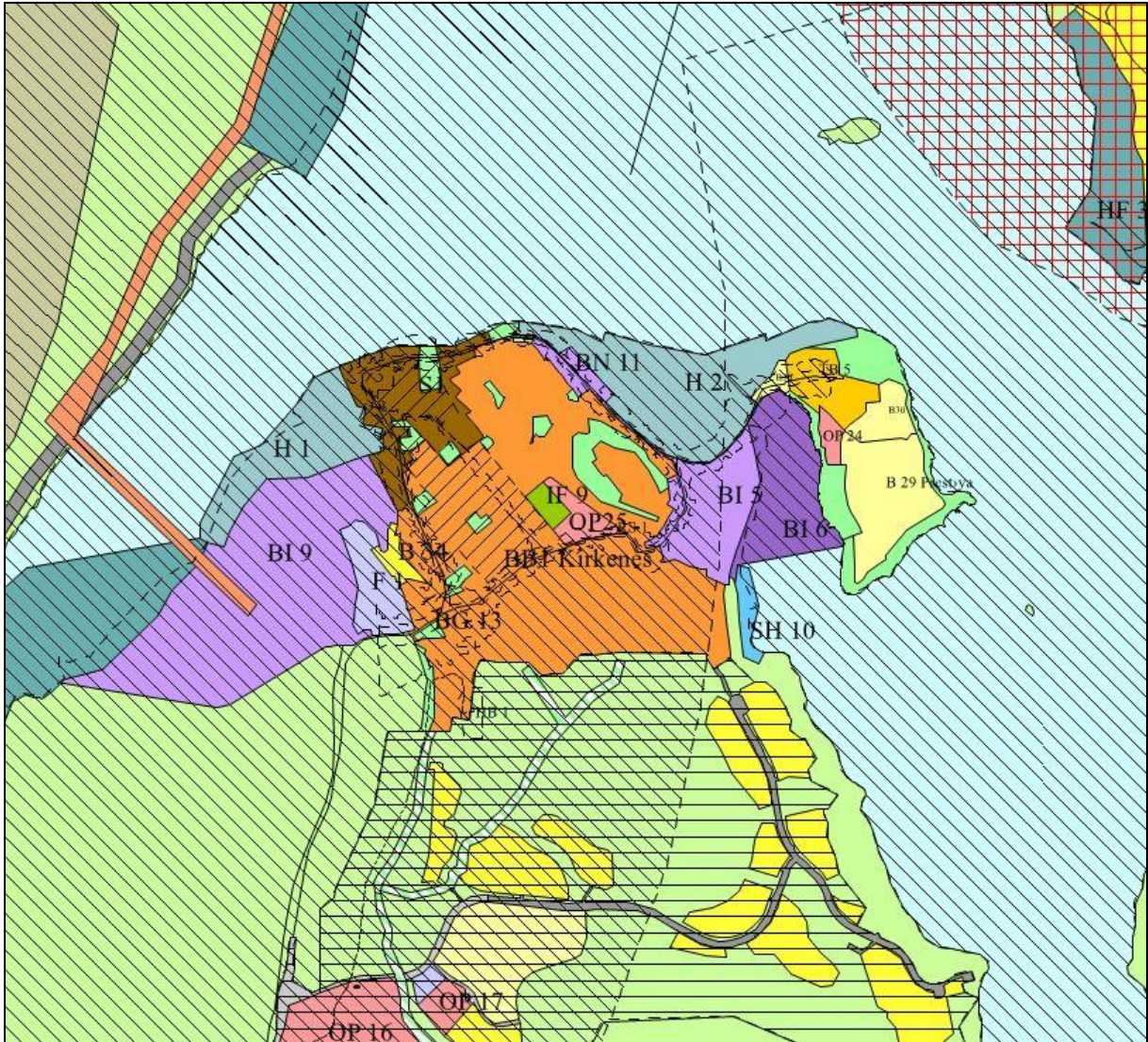
Bilde: De markerte områdene viser de tre NB!-områdene vi har i Kirkenes.

Riksantikvaren har utarbeidet et register over byer og tettsteder som har kulturmiljøer av nasjonal interesse. NB!-registeret angir kulturmiljøer der det må vises særlig hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling. I Kirkenes er det registrert tre NB!-områder, som vist på bildet over. NB!-registeret medfører ikke formelt vern av kulturmiljøer, men det gir grunnlag for angivelse av hensynssoner. I tillegg kan det gi grunnlag for innsigelse ved nye arealplaner.

3.2 Kommunale planer og føringer

3.2.1 Kommuneplanens arealdel 2018 – 2030

I gjeldende kommuneplan for Sør-Varanger er det i Kirkenes satt av større områder til sentrumsformål, bybebyggelse, havn, industri og boliger. I tillegg er det mange mindre områder satt av til friområder og offentlige bygg.

Bilde: Utsnitt fra kommuneplanens arealdel over Kirkenes.

3.2.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2026

Kommuneplanens samfunnsdel for 2014 – 2026 sin overordnede visjon er:

«Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12000 innbyggere ved

planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.»

For å nå målet om 12000 innbyggere, er det viktig å prøve å holde på de yngre yrkesaktive. Det er denne gruppen som har størst mobilitet. Det er derfor denne gruppen, med deres familier, sine ønsker og behov som i særlig grad må tilfredsstilles. Som en konsekvens av hovedmålet for planperioden, skal følgende satsingsområder gjelde for Sør-Varanger: Næringsutvikling, infrastruktur, barn og ungdom, kompetansebygging og folkehelse.

3.2.3 Gjeldende reguleringsplaner i Kirkenes

Havne- og industriområdene i Kirkenes, de største næringsarealene, og Kirkenes sentrum er regulert gjennom gjeldende reguleringsplaner. Store deler av boligbebyggelsen i Kirkenes er derimot regulert gjennom kommuneplanens arealdel.

I den videre prosessen med byplanen vil man måtte se på hvilke reguleringsplaner innenfor planområdet som skal fortsatt gjelde.

3.2.4 Reguleringsplaner under arbeid

3.2.4.1 Havneplaner under arbeid

Det er flere igangsatte reguleringsprosesser for større havneområder i Sør-Varanger:

- Detaljregulering for Stamnetthavn i Høybukta vest
- Detaljregulering, Jakobsnes Arctic Logistics
- Områderegulering, Leirpollen
- Områderegulering, Pulkneset

Disse genererer til sammen mye areal satt av til industri. Det kan gi åpning for å omregulere bynære industriområder i Kirkenes til for eksempel næring, som også er også et ønske fra styringsgruppa, se kapittel 2.3 Overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes, punkt 4.

Siden de ulike planprosessene for havn pågår parallelt med byplanarbeidet, vil det være mer hensiktsmessig å lage en egen reguleringsplan for havne- og industriområdene i Kirkenes i stedet for å ta det inn i byplanen. Før man omregulerer industriområder i Kirkenes til andre formål, må man se om havneplanene blir vedtatt, når de blir igangsatt, og hva slags industri de åpner for. Dette for å ikke risikere å stå uten ledige industriareal å tilby.

3.2.4.2 Andre reguleringsplaner under arbeid

Detaljregulering for Rådhusplassen 1

Privat planforslag. Regulerer en mindre omlegging av E6 i sentrum, boliger, forretning og kontor.

Detaljregulering for Domuskvartalet

Privat planforslag. Regulerer et større kvartal mellom Sydvarangerparken og torget i Kirkenes sentrum til bolig, forretning, kontor.

Detaljregulering for del av Prestøya

Privat planforslag. Planen tilrettelegger både for ny bruk av det gamle sykehuset, og etablering av ny bebyggelse på den tidligere sykehustomta. Forslaget regulerer hotell, tjenesteyting, kontor, boliger og næring.

Detaljregulering for E6 i Kirkenes

Statens vegvesen har i april 2019 varslet oppstart av detaljregulering for E6 i Kirkenes. Formålet for prosjektet er å utarbeide reguleringsplan for å øke trafikksikkerheten langs E6 for myke trafikanter i Kirkenes sentrum, samt å øke andelen som går, sykler eller bruker kollektivtransport. Tiltakene vil være ulike typer trafikksikkerhetstiltak.

Detaljregulering av Kirkenes barnehage

I Sør-Varanger kommunes budsjett og økonomiplan for 2019-2022 er det vedtatt at det skal bygges en ny Kirkenes barnehage. Denne skal lokaliseres på samme område som gamle Kirkenes barnehage. Oppstart av planarbeidet er ventet i mai 2019.

3.2.5 Andre kommunale planer under arbeid

Kommunedelplan for vei og trafikk

Kommunedelplan for vei og trafikk skal legge føringer for hvordan den trafikale utviklingen skal være i Sør-Varanger kommune. I planen skal man se på løsninger for de ulike trafikantergruppene. I planen skal man få avklart hvordan man ønsker parkering skal foregå, og hvilke trafikantergrupper som skal prioriteres i de ulike gatene i Kirkenes. Det er naturlig at man ser denne planen i sammenheng med arbeidet for kommunedelplan byplan Kirkenes.

Boligpolitisk handlingsplan

Boligpolitisk handlingsplan for Sør-Varanger kommune skal være en handlingsplan hvor kommunens boligpolitikk samordnes. Planen skal redegjøre for kommunens rolle innen både boligpolitiske- og sosiale forhold.

I forhold til Byplan Kirkenes, vil utfordringer knyttet opp mot sentrumsnære boliger være relevant, da i henhold til prinsipper om fortetting og samordnet areal- og transportplanlegging.

Strategisk næringsplan

Rådmannens forslag til strategisk næringsplan for perioden 2019-2029, med tilhørende handlingsplan, er styrende for det næringspolitiske arbeidet og prioriteringer i Sør-Varanger kommune. Visjonen er at man skal bli en innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger med fire tilhørende strategier; næringsvennlig kommune, attraktiv by, moderne infrastruktur og innovativt næringsliv. Prinsippene teknologi, kompetanse og samarbeid skal være styrende for handlinger og aktiviteter. En av fire strategier er attraktiv by som har som mål at Kirkenes sentrum skal bli «...pulserende, annerledes og urban bykjerne med høy konsentrasjon av mennesker og bygg, naturlige møteplasser for alle og stor aktivitet på kveldstid og i helgene.» Strategien attraktiv by har delmål om at flere arbeidsplasser skal etableres i Kirkenes sentrum, sentrum skal være en sentral for reiselivsnæringen, gående og syklende skal være prioritert og parkeringsstrukturen i sentrum skal legge til rette for god nærings- og byutvikling.

4. Problemstillinger og utredninger

Kommunedelplan Byplan Kirkenes skal inneholde konsekvensutredning jf. pbl § 4-2. Byplan Kirkenes er en kommunedelplan, derfor vil utredningen være på et overordnet nivå. Noen tema vil likevel være hensiktsmessig å utrede nærmere. I tillegg vil man gjennom denne planprosessen, vurdere hvilke gjeldende reguleringsplaner innenfor planområdet som fortsatt skal gjelde.

De overordnede føringene for videre sentrumsutvikling i Kirkenes (se kapittel 2.3), reiser problemstillinger som bør søkes løst gjennom byplanen. Disse kan igjen sammenfattes til tre hovedproblemstillinger: «Konsentrert sentrum», «forbindelser og byrom» og «Kirkenes skal åpnes mot sjøen». De tre hovedproblemstillingene, og hvilke utredningsbehov de utløser, er beskrevet nærmere under.

4.1 Hovedproblemstillinger

4.1.1 Konsentrert sentrum

Det er et ønske at man skal legge boliger til sentrum og at det skal åpnes for leiligheter i strandsonen. Det er også lagt føringer for at man ønsker å legge virksomheter og tjenester til sentrum. Det blir derfor nødvendig å se på hvilke muligheter som finnes for både fortetting og omdisponering av arealer i sentrum.

En utfordring vil være å balansere fortetting/omdisponering opp mot bevaring av etterkrigsbebyggelsen i NBI-områdene. En annen utfordring vil være å finne områder langs sjøen som kan benyttes til leiligheter, men som samtidig ikke skal forringe allmennhetens tilgang til havet. Blir det aktuelt å fortette, vil det bli viktig å ha fokus på at man skal skape gode, attraktive bomiljø.

Utredningsbehov:

Det er behov for å gjennomføre fortetningsanalyse og volumstudier. Det er nødvendig for å finne ut hvordan man kan utnytte arealene i Kirkenes bedre, og skape et mer konsentrert sentrum. Samtidig vil man måtte se på hvordan man kan skape et mer konsentrert sentrum, uten at dette får negative konsekvenser for etterkrigsbebyggelsen. I forbindelse med fortetningsanalysen vil man derfor også måtte se på hvordan arkitekturen i Kirkenes skal utvikles i fremtiden.

4.1.2 Forbindelser og byrom

Kirkenes har mange byrom med potensiale for å bli attraktive. Det er mange parker og plasser i byen som kan fylles med aktivitet eller utvikles til gode møteplasser. Gode byrom er viktig med tanke på å gjøre byen bedre for myke trafikanter. Man ønsker at Prestøya, Hurtigrutekaia og sentrum skal forbindes med gang- og sykkelvei.

Sør-Varanger kommune utarbeider en kommunedelplan for vei og trafikk, parallelt med byplan for Kirkenes. Byrom og forbindelser er et tema som berører begge planene i stor grad.

Utredningsbehov:

I forarbeidet til byplanen har man begynt å se på hvilke gater og veier ulike trafikanter benytter. Dette er noe man må utrede videre, og benytte til å utarbeide en mobilitet- og byromsstrategi. Denne skal gi føringer for hvordan de ulike byrommene skal utformes og utvikles, samt hvordan veisystemet i Kirkenes skal planlegges for ulike trafikanter.

Når man skal legge føringer for hvordan byrommene skal brukes, blir det viktig å involvere innbyggerne og næringslivet. Planleggings- og landskapsarkitekturstudenter ved NMBU har tidligere laget mulighetsstudier med forslag til hvordan byrommene i Kirkenes kan oppgraderes. Disse er nyttige og gir mange gode ideer som kan benyttes i arbeidet.

4.1.3 Kirkenes skal åpnes opp mot sjøen

Kirkenes vender seg i liten grad mot sjøen i dag. De overordnede føringene for sentrumsutvikling i Kirkenes, legger føringer for at man ønsker å endre dette. Man ønsker å gjøre strandsonen i sentrum mer attraktiv, tilgjengelig og tiltalende gjennom forskjellige tiltak. Man ønsker at det skal etableres strandpromenade, molo med kaianlegg for mindre fartøy og at det skal bygges leiligheter i strandsonen. I tillegg ønsker man å etablere en gang- og sykkelforbindelse som skal knytte sammen sentrum, Hurtigrutekaia og Prestøya.

Store deler av strandsonen i Kirkenes i dag, består av havn, industri og grøntareal. Disse områdene er for det meste regulert i egne reguleringsplaner.

Den delen av strandsonen i Kirkenes som det er aktuelt å etablere strandpromenade og boliger i, er område S1 i kommuneplanens arealdel og Hinkefjæra. Det er tidligere gjort mulighetsstudier for hvordan en strandpromenade og molo med småbåthavn kan etableres i Kirkenes.

Utredningsbehov:

Utredningene som er knyttet til de andre hovedproblemstillingene «konsentrert sentrum» og «forbindelser og byrom» vil også måtte se på forhold knyttet til strandsonen. Det må undersøkes hvilke konsekvenser endringer i volum og fortetting får for Kirkenes sett fra sjøen og i strandsonen. Samtidig må man se på hvordan man skal utvikle attraktive byrom i strandsonen, og hvordan dette skal forbindes med byen.

Det er tidligere laget mulighetsstudie for utvikling av strandpromenade i Kirkenes, og planleggings- og landskapsarkitekturstudenter ved NMBU har sett på hvordan sjøen og sentrum kan forbindes bedre. Dette er materiale som kan brukes i utredningene og i utviklingen av byplanen.

4.2 Konsekvensutredning

Tema som vurderes jf. forskrift om konsekvensutredninger § 21:		
Tema	Kunnskapsgrunnlag og vurdering	Skal konsekvensutredes?
Barn og unges oppvekstvilkår	Man ønsker at barn og unge som vokser opp i Sør-Varanger skal velge å etablere seg i kommunen. Samtidig ønsker man at andre skal velge å bosette seg her. Det er gjennomført et prosjekt der man har sett på barn og unges trivsel og tilhørighet i Sør-Varanger kommune, i 2016. Det er også gjennomført ungdomsundersøkelser i 2018. Det er et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag på dette plannivået. Barn og unges oppvekstvilkår trenger derfor ikke å konsekvensutredes, men skal beskrives i planbeskrivelsen.	Nei
Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	I Kirkenes er sentrumsbebyggelsen for det meste i mur, mens boligbebyggelsen for det meste er trehusbebyggelse med saltak. I tillegg har Kirkenes industriområder tett på sentrum. Dette er med å sette uttrykk på den estetiske utformingen av Kirkenes. Dette er et tema som skal utredes i fortettingsanalysen.	Ja
Friluftsliv	Sør-Varanger kommune har i 2016/2017 gjennomført en friluftlivskartlegging. I denne er det registrert flere svært viktige friluftlivsområder innenfor planområdet for byplan Kirkenes. Friluftlivskartleggingen gir et godt nok kunnskapsgrunnlag på dette plannivået. Temaet trenger derfor ikke å konsekvensutredes, men skal beskrives i planbeskrivelsen.	Nei
Klimatilpasning/ klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred	<p>Dette er tema som er godt belyst i kommuneplanens arealdel fra 2018.</p> <p>Stormflo påvirker vannspeilet i hele fjordsystemet utenfor Kirkenes. E6 til Prestøya, utfylte områder i Kirkenes ved Hurtigrutekaia, og naust i småbåthavna er utsatt for oversvømmelse ved stormflo. I tillegg kan vann presses opp i avløpssystemet under stormflo.</p> <p>En havnivåstigning vil også kunne påvirke fjordsystemet utenfor Kirkenes på samme måte som stormflo, som beskrevet over.</p> <p>Det er noen områder som er registrert som aktsomhetsområder for ulike typer skred: Kjerringstupet, Prestøya og Langfjorden.</p> <p>I kommuneplanens arealdel ble det tatt inn bestemmelser som tar hensyn til beregninger for fremtidig havnivåstigning.</p> <p>Klimatilpasning/klimaendringer er godt belyst i kommuneplanen. Samtidig er dette et tema som må være med i denne planens ROS-analyse. Det er derfor ikke behov for å utrede dette gjennom en egen konsekvensutredning.</p>	Nei
Landskap	Fortetting og bygging i høyden kan få konsekvenser for hvordan Kirkenes fremstår i landskapet, spesielt fra sjøen. Men det kan også få konsekvenser for hvordan landskapet fremstår	Ja

	inne i byen. Dette er et tema man blir nødt til å se på utarbeidelse av en fortettingsanalyse.	
Naturmangfold	Alt dyrelivet på Kirkeneshalvøya er fredet. Det er registrert flere ansvarsarter og kritisk truede arter i Kirkenes. Særlig i området rundt Prestøya. Det er registrert funksjonsområde for vade-, måke- og alkefugler, samt for havdykkender ved Prestøya. Ut fra det vi vet nå, vil ikke planen legge opp til endringer av arealbruk som kan få konsekvenser for naturmangfoldet.	Nei
Økosystemtjenester	Konsekvenser for økosystemtjenester er ikke tidligere blitt utredet i Kirkenes. Økosystemtjenester henger sammen med flere andre utredningstema, som klimatilpasning, friluftsliv og naturmangfold.	Ja
Nasjonalt og internasjonale fastsatte miljømål	Bøkfjorden er registrert som nasjonal laksefjord. Det er gjort flere undersøkelser om laksen i Bøkfjorden, knyttet til industriaktivitet (gruvedrift, oljeomlasting). Dette gir et godt nok kunnskapsgrunnlag på dette plannivået.	Nei
Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)	<p>I en rapport fra Fylkesmannen om forurenset sjøbunn fra 2012, fremgår det at det er mye forurensning i sjøbunnen rett utenfor Kirkenes. Kommunen er ikke kjent med at det er gjennomført noen tiltak enda, for å bedre dette.</p> <p>Industriområdet på Prestøya, sør for E6 ligger på en avfallsfylling. Området er registrert som et større forurenset område der det er nødvendig med tiltak. Det er gjennomført noen avbøtende tiltak, som asfaltering av flere overflater på industriområdet. I tillegg er det registrert forurensning i arbeidergata, på væggerjordet og rundt KIMEK.</p> <p>Statens vegvesen fikk i 2012 gjennomført støyberegninger for Kirkenes. Disse viser at bebyggelsen langs E6, FV 367 og i Pasvikveien er utsatt for trafikkstøy.</p> <p>En støyrapport fra 2013 fra Kirkenes havn, viser at en del nærliggende boliger ble utsatt for støy ved lossing av steinmasser ved dypvannskaia. I dag losses det ikke stein fra dypvannskaia lengre, støyproblemene er derfor redusert. Likevel viser rapporten at støyende aktiviteter på havneområdet, kan ha negative konsekvenser for de nærliggende boligene.</p>	Ja
Vannmiljø, jf. vannforskriften	Kirkenes hører til vannområde Pasvik. Vannområdet er godt undersøkt, og det er utarbeidet en tiltaksanalyse for 2016-2021.	Nei, men tiltakene som fremkommer av tiltaksanalysen må følges opp i byplanen.
Næringsinteresser	<p>Sør-Varanger kommune skal i 2019 utforme en strategisk næringsplan. I arbeidet med denne planen blir næringslivsinteresser i Kirkenes kartlagt, noe som også kan benyttes i arbeidet med byplanen.</p> <p>Et velfungerende sentrum er viktig for næringslivet. Fortetting, transformasjon, byrom og mobilitet kan få både positive og negative konsekvenser for næringslivet.</p>	Ja

Samiske interesser	Det er ikke noe som indikerer at samiske interesser blir berørt av planarbeidet.	Nei
Reindrift	Det er for det meste allerede bebygde områder. Planen legger ikke opp til endringer av LNFR-områder.	Nei
Folkehelse (befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen)	<p>I 2016 ble det utarbeidet en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, for Sør-Varanger. I tillegg har det blitt gjennomført et prosjekt der man har sett på barn og unges trivsel og tilhørighet i Sør-Varanger kommune i 2016. Man har derfor et relativt godt kunnskapsgrunnlag når det gjelder folkehelse.</p> <p>Folkehelse er et tema som går inn i flere andre utredningstema. Likevel er det særlig innenfor mobilitet- og byrom at folkehelse er spesielt viktig som tema. Det vil derfor bli utredet som en del av mobilitet- og byromsstrategien.</p>	Ja
Teknisk infrastruktur	<p>Det gamle sykehusområdet på Prestøya, er et aktuelt transformasjonsområde. Det kan medføre behov for økt kapasitet for vann blant annet.</p> <p>Fortetting i sentrum, med flere boliger og mer næring, kan føre med seg trafikale konsekvenser. Teknisk infrastruktur vil være et tema som utredes i forbindelse med mobilitet- og byromsstrategien.</p>	Ja
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	<p>Sør-Varanger kommune har en klima- og energiplan fra 2007. I tillegg har Varanger kraft gjennomført en lokal energiutredning i 2013. Til sammen gir disse et godt kunnskapsgrunnlag med tanke på energiforbruk og energiløsninger for dette plannivået.</p> <p>Når det gjelder transportbehov, så er dette noe som skal utredes gjennom mobilitet- og byromsstrategien.</p>	Ja
Tilgjengelighet/ Universell utforming (tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett)	Tilgjengelighet vil være et tema som må utredes som en del av mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Uterom og grønnsstruktur	I Kirkenes har vi mange uterom, men de relativt lite i bruk. Det er et ønske at byrommene blir mer attraktive. Hvis det fortettes i byen vil parkene og de andre byrommene sannsynligvis bli mer brukt som aktivitets- og rekreasjonsarenaer for de som bor i byen. Temaet vil bli utredet i mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Kulturminner og kulturmiljø	<p>I Kirkenes er det tre NBI-områder med kulturmiljø av nasjonal verdi. Endringer i fasader, høyder m. m, kan forringe kvaliteten på kulturmiljøene. I NBI-området «boligbyen», kan man tydelig se at fasadeendringer har forringet mye av de opprinnelige arkitektoniske uttrykket.</p> <p>Man har et godt kunnskapsgrunnlag av situasjonen i dag, gjennom en rapport som er laget riksantikvaren.</p>	Ja

	<p>Det er en utfordring at store deler av sentrumsbebyggelsen, samt områder nært sentrum ligger innenfor NB!-områder. Dette er pressområder, der man ønsker at det skal bygges konsentrert.</p> <p>Temaet skal utredes i forbindelse med fortettingsstrategien.</p>	
Kriminalitetsforebygging	<p>I Sør-Varanger har det vært en svak nedgang i anmeldte lovbrudd per 1000 innbygger mellom 2008-2017.</p> <p>Det er ikke kjent at det er noen spesielle kriminalitetsproblemer i Kirkenes som kan være knyttet til bystruktur eller demografi i byen.</p> <p>Man kan forebygge kriminalitet i byutvikling ved å for eksempel sørge for at det vender boligvindu mot alle områder, og at det er god lyssetting i byen.</p>	Nei
Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser	<p>Det er for det meste allerede bebygde områder. Planen legger ikke opp til endringer av LNFR-områder.</p>	Nei
Beredskap og ulykkesrisiko	<p>I 2018 ble helhetlig ROS-analyse for Sør-Varanger vedtatt. I tillegg ble det laget en ROS-analyse i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Til sammen gir disse et godt kunnskapsgrunnlag med tanke på beredskap og ulykkesrisiko for Kirkenes.</p> <p>Det må lages en ROS-analyse for byplan Kirkenes, der beredskap og ulykkesrisiko skal vurderes. Det er derfor ikke behov for å lage en egen konsekvensutredning av temaet.</p>	Nei
Sosial infrastruktur	<p>Byplanen skal se på muligheten for å fortette i Kirkenes, slik at flere bor i, og nært sentrum. Dette kan få innvirkning på sosial infrastruktur som skole og andre institusjoner.</p>	Ja

4.3 Planutforming

Basert på utredningene, skal det utformes et planforslag i tråd med plan- og bygningsloven § 11-5. Planforslaget skal inneholde en beskrivelse der det fremgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer og overordnede planer for arealbruk er ivarettatt. Konsekvensutredningen skal være en del av planbeskrivelsen. Planbeskrivelsen skal legge grunnlaget for det som nedfelles i plankartet og planbestemmelsene med retningslinjer.